10+2 ÎNTREBĂRI DESPRE AGRICULTURĂ ŞI DEZVOLTARE RURALĂ

1. Cât de importante sunt pentru Uniunea Europeană agricultura şi dezvoltarea rurală?

Politica Agricolă Comună (PAC) a luat ființă în 1963 şi a suferit de atunci cel puțin trei reforme majore – prima în 1992, a doua în 1999 (Agenda 2000), şi a treia în iunie 2003 (cu prilejul finalizării negocierilor de aderare a zece noi membrii ai UE din Estul Europei).

Importanța PAC este reflectată prin câteva trăsături distincte:
- la momentul lansării PAC, trebuia atenuat şocul unei rate ridicate de ieşire a forței de muncă din agricultură. Lobby-ul din agricultură a rămas puternic şi astăzi, politica agricolă fiind un capitol decizional sensibil;
- PAC este o politică prin excelență integraționistă, în mai mare măsură chiar decât Piața
Internă, unde standardele armonizate le-au înlocuit doar în proporție de circa 10% pe cele naționale. În ce priveşte PAC, politicile agricole naționale au fost înlocuite, pentru marea majoritate a producției agricole (peste 90%), de reglementări comune de funcționare a piețelor şi comercializare a produselor;
- PAC este o politică mare consumatoare de resurse financiare. PAC consumă, prin sistemul complex de subvenții şi alte stimulente financiare, circa jumătate din bugetul comun.

Obiectivele politicii agricole comune sunt:
- creşterea eficienței agricole;
- nivel de trai echitabil pentru fermieri;
- stabilizarea piețelor agricole;
- asigurarea aprovizionării;
- prețuri rezonabile pentru consumatori.

Principiile PAC sunt :
- o piață unică a bunurilor: în interiorul Uniunii Europene, produsele agricole circulă
fără restricții;
- preferința comunitară: este favorizat consumul produselor originare din Uniunea Europeană;
- solidaritate financiară între statele membre: măsurile comune sunt finanțate dintr-un buget comun.

Principalele instrumente ale PAC sunt fondurile structurale, pe de o parte, şi piețele reglementate, pe de altă parte. În cadrul piețelor reglementate, sunt utilizate sistemele de prelevări variabile, plățile compensatorii şi ajutorul financiar direct. Ajutorul financiar direct este forma de politică a venitului cu cele mai puține costuri sociale; reforma PAC din 2003 pune accentul pe acest instrument de intervenție. Acest suport financiar se va acorda în viitor mai puțin în funcție de producție, ci mai ales în funcție de îndeplinirea unor norme sanitare şi de mediu.

Componența de dezvoltare rurală a PAC a căpătat o atenție sporită după elaborarea de către Comisie a documentului strategic Agenda 2000. Sunt două rațiuni majore care justifică necesitatea unei abordări în această direcție: proporția foarte mare – 80% - pe care o dețin suprafețele agricole relativ la suprafața Uniunii Europene, respectiv obiectivul primordial de coeziune economică şi socială al Uniunii Europene, a cărui realizare ar deveni utopică fără acordarea atenției cuvenite dezvoltării armonioase a zonelor rurale.

Obiectivele politicii de dezvoltare rurală, definite în Regulamentul Consiliului nr. 1257/17 mai 1999 referitor la sprijinul pentru dezvoltare rurală, sunt:
- ameliorarea exploatațiilor agricole;
- garantarea siguranței şi calității produselor agricole;
- asigurarea unor niveluri stabile şi echitabile ale veniturilor fermierilor;
- protecția mediului;
- dezvoltarea de activități complementare şi alternative generatoare de locuri de muncă, pentru a contracara procesul de depopulare a zonelor agricole şi a întări substanța economică şi socială a zonelor rurale;
- îmbunătățirea condițiilor de muncă şi viață în zonele rurale şi promovarea şanselor egale.

Principiile care stau la baza politicii de dezvoltare rurală sunt:
- multifuncționalitatea agriculturii, în sensul unei interpretări mai largi acordate activităților agricole, în plus față de rolul tradițional de furnizor de produse agricole;
- abordarea multisectorială şi integrată a economiei rurale, în sensul diversificării activităților, creării de surse suplimentare de venit şi ocupare, şi prezervării patrimoniului rural;
- flexibilitatea financiară în sprijinirea dezvoltării rurale, în sensul descentralizării deciziei, subsidiarității, şi implicării partenerilor locali;
- transparența în elaborarea programelor de dezvoltare rurală, bazat pe simplificarea legislației.

Măsurile de politică de dezvoltare rurală pot fi : însoțitoare (pensionarea anticipată; agricultura organică; exploatarea zonelor defavorizate) sau de modernizare şi diversificare a exploatațiilor agricole (investiții; atragerea fermierilor tineri; activități de formare profesională, în special în domeniile calității produselor şi protejării mediului; conservarea şi protejarea pădurilor; sprijin pentru alte activități: reparcelarea terenurilor, dezvoltarea serviciilor în mediul rural, renovarea satelor, protejarea patrimoniului, promovarea turismului şi activităților meşteşugăreşti).

2. În ce constă ajutorul Uniunii Europene pentru agricultură şi dezvoltare rurală?

În perioada de pre-aderare, în vederea pregătirii statelor candidate, UE finanțează un Program Special pentru Agricultură şi Dezvoltare Rurală (SAPARD). România are acces prin programul SAPARD la 153 milioane de euro anual, pe o perioadă de 7 ani (2000 –2006).

Finanțarea este îndreptată în principal către dezvoltarea zonelor rurale. Fondurile sunt destinate investițiilor în infrastructura rurală (drumuri, apă, canalizare), în dezvoltarea fermelor, pentru sprijinirea gospodăriilor, a firmelor private, asociațiilor de producători, pentru dezvoltarea sistemului de irigații, împăduriri, activitatea laboratoarelor de cercetare. Prin îmbunătățirea sistemelor de apă şi canalizare se pot rezolva o serie de probleme grave legate de igienă şi sănătate. Îmbunătățirea drumurilor va uşura comercializarea produselor, va încuraja diversificarea activităților şi atragerea de investitori şi de turişti. Detaliile finanțării prin SAPARD sunt prezentate în răspunsul la întrebarea 4.

În ceea ce priveşte Politica agricolă comună, aceasta este finanțată prin intermediul fondurilor structurale din Secțiunea Orientare şi pentru organizațiile comune de piață prin Secțiunea Garantare.

Fondurile structurale relevante pentru agricultură şi dezvoltare rurală sunt:
- Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), care urmăreşte mai ales asistarea regiunilor rămase în urmă din punctul de vedere al dezvoltării (venitul pe locuitor se află la mai puțin de 75% din media comunitară) şi care cunosc dificultăți în procesul de conversie economică; şi
- Fondul European de Orientare şi Garantare Agricolă (FEOGA) care ajută la dezvoltarea zonelor rurale prin creşterea eficienței structurilor de producție, procesare şi distribuție a produselor agricole şi forestiere.

Bugetul total al fondurilor structurale este de 195 miliarde Euro în perioada 2000-2006.

Principiile finanțării prin fonduri structurale sunt:
- asistența financiară trebuie să fie parte a unui program;

- programul respectiv să cuprindă cât mai multe părți interesate;
- asistența financiară comunitară este adițională fondurilor naționale, şi nu le înlocuieşte;
- asistența financiară trebuie să fie bine administrată, monitorizată şi evaluată.

În cadrul FEDR s-a dezvoltat recent o inițiativă pentru sprijinirea măsurilor inovative, una din temele prioritare de acțiune fiind identitatea regională şi dezvoltarea rurală.
În cadrul FEOGA există două linii de finanțare distincte: Secțiunea Garantare şi Secțiunea Orientare. În Secțiunea Orientare se finanțează şi programul Leader+. Scopul acestui program constă în încurajarea, la nivel european, a parteneriatelor şi schimbului celor mai bune practici, în vederea promovării unei agriculturi durabile. Conceptul de agricultură durabilă se referă la administrarea resurselor naturale pe baze raționale, care să conducă la prezervarea lor în bune condiții pe termen lung.

Programul acordă co-finanțare pentru următoarele acțiuni:
- elaborarea de strategii-pilot integrate de dezvoltare teritorială (de sus în jos);
- cooperarea dintre colectivitățile rurale teritoriale;
- networking;
- asistență tehnică.

În mod prioritar, se au în vedere proiectele care îşi propun să:
- utilizeze în modul cel mai eficient resursele naturale şi culturale şi astfel să valorifice specificul zonei;
- amelioreze calitatea vieții în zonele rurale;
- adauge valoare produselor specifice zonei, în special prin promovarea lor pe piață prin acțiuni colective;
- utilizeze cunoştiințe şi tehnici recente pentru creşterea competitivității produselor şi serviciilor în zonele rurale.

3. Ce trebuie să facă România pentru a putea beneficia de sprijinul Uniunii Europene pentru agricultură şi dezvoltare rurală?

Până la momentul aderării, România trebuie să-şi pregătească instituțiile care vor aplica Politica Agricolă Comună (PAC). Numai aşa va putea beneficia de toate avantajele acestei politici.

România nu este obligată să se conformeze legislației europene înainte de data aderării. Acest lucru poate fi însă avantajos în unele cazuri, pentru protejarea consumatorilor proprii, cât şi pentru creşterea exporturilor în UE şi în restul lumii. Este vorba despre legislația legată de aspectele tehnice-veterinare, fitosanitare şi de securitate a alimentelor. De exemplu, vaccinarea împotriva pestei porcine, utilizată în România, este interzisă în UE deoarece carnea poate fi afectată, conducând la posibilitatea îmbolnăvirii consumatorilor. România nu are obligația de a renunța la acest vcaccin înainte de aderare. Pe de altă parte, menținerea lui blochează exportul cărnii de porc către țările UE.

România a adoptat o Strategie Agricolă şi Rurală pentru Aderarea la UE. Această strategie este cuprinzătoare în ceea ce priveşte identificarea schimbărilor necesare pentru alinierea la PAC şi conține o listă a măsurilor necesare pentru adaptarea politicilor, structurilor şi legislației actuale împreună cu un calendar detaliat pentru măsurile care urmează să fie adoptate în perioada 2003-2006. Strategia va trebui însă să ia în considerare măsurile de reformă a PAC adoptate în iunie 2003 de către Comisia Europeană.

Problemele structurale ale agriculturii româneşti sunt dificil de rezolvat. Spre deosebire de majoritatea statelor care vor deveni membre în 2004, în România dezechilibrele structurale din sectorul agricol sunt mai mari, fiind nevoie de corecții mai complicate. Fragmentarea excesivă a proprietății agricole este unul din principalele neajunsuri. UE nu are competențe directe în această problemă dar poate acționa indirect prin anumite măsuri de dezvoltare rurală sau prin stabilirea criteriilor de susținere a veniturilor agricultorilor. În prezent România orientează fondurile bugetare atât către fermele comerciale (medii şi mari) cât şi către cele de dimensiune mică (2 milioane de ha, îngrăşăminte chimice, motorină) . O altă problemă structurală importantă a agriculturii o reprezintă numărul mare de ferme de subzistență şi de semi-subzistență (vezi şi

răspunsul la întrebarea 5). Autoritățile româneşti trebuie să realizeze o schemă de restructurare a fermelor de semi-subzistență pe principii de eficiență.

O altă problemă a agriculturii româneşti o reprezintă ponderea mare a agricultorilor în totalul populației ocupate, precum şi numărul mare de fermieri vârstnici. Pentru acest aspect UE propune pentru agricultura comunitară aplicarea unei scheme de pensionare anticipată (*early retirement scheme*), care poate garanta venituri totale de până la 150.000 Euro/fermier (în tranşe egale timp de zece ani). La rândul lor autoritățile române vor trebui să aplice această schemă care va presupune ca fermierii mai in vârsta (minim 55 de ani) să înceteze definitiv toate activitățile agricole comerciale, iar utilizarea terenului să fie transferată altor fermieri mai tineri care vor trebui să demonstreze că pot îmbunătăți viabilitatea exploatațiilor.

Respectarea standardelor de calitate şi a reglementărilor sanitare şi fito-sanitare constituie o altă direcție de maximă importanță în procesul de armonizare la normele comunitare. Cunoaşterea şi aplicarea prevederilor de acest tip de către fermieri sunt vitale din cel puțin două motive.

Pe de o parte ele constituie o condiție pentru accesul la mecanismele comunitare de sprijin (principiul condiționalității). Pe de altă parte, nerespectarea standardelor de către producători atrage după sine imposibilitatea comercializării produselor agricole pe piața comunitară. În ultimii ani s-a înregistrat o transpunere accelarată a aquisului în domeniul calitativ, sanitar şi fito-sanitar. Totuşi acest ritm ridică o serie de probleme atât pentru fermieri cât şi pentru procesatori. Comisia Europeană şi-a exprimat îndoiala cu privire la capacitatea de implementare a noii legislații din cauza resurselor insuficiente. Totodată, transpunerea acquis-ului în legislația națională presupune pe lângă probleme de informare şi costuri suplimentare de adaptare pentru agricultori şi procesatori. Aceste costuri pot constitui o piedică în calea obținerii avantajelor PAC de către fermieri. În acelaşi context stimularea activității în domeniul agriculturii ecologice ar trebui să constituie o prioritate. Trebuie precizat că un produs agricol, pentru a obține eticheta de *ecologic* trebuie să îndeplinească unele criterii generale aplicabile tuturor produselor realizate şi comercializate în spațiul comunitar, la care se adaugă şi o serie de criterii specifice. În acest context România a elaborat Planul Național de Acțiune în domeniul ecologic. Asigurarea fondurilor de co-finantare ar putea fi o altă provocare cu care se vor confrunta autoritățile după aderarea la UE. Cea mai mare parte a măsurilor vitale pentru restructurarea sectorului agricol se înscriu în cadrul politicii comunitare, în rândul componenței de dezvoltare rurală. Această componentă importantă a politicii PAC presupune şi o contribuție națională care să suplimenteze bugetul comunitar. Inițial această contribuție națională era de 50% din valoarea totală a proiectului de finanțat. Pe anumite măsuri, statele ce vor deveni membre din 2004 au negociat un procent de numai 20% din cauza presiunii asupra bugetelor naționale.

Managementul aplicării PAC este o altă problemă importantă în perspectiva aderării la UE. În lipsa unui sistem adecvat de implementare a măsurilor comunitare sau a disfuncționalităților apărute în sistem, accesul la bugetul comunitar poate fi blocat.

În momentul aderarii România va trebui să finalizeze pregătirile privind instituirea:
- Agenția de Plăți – prin intermediul acesteia, urmează să se realizeze cel mai mare volum al activităților de implementare a PAC (plăți către fermieri, intervenția pe piață, acordarea restituirilor la export, emiterea licențelor de export şi import);
- Sistemul Integrat de Control şi Administrație – este sistemul comunitar utilizat pentru controlul acordării corecte de plății directe în agricultură;
- Rețeaua de Informații Contabile în Agricultură – pe baza acesteia vor fi centralizate datele tehnice şi de performanță economică, necesare formulării politicii agricole, trebuie format un comitet național pentru selectarea acelor exploatații agricole care vor furniza date, să pregatească un plan pentru selectarea acestor exploatații.

4. Cum îi ajută programul SAPARD pe fermierii români? Cum pot fi obținute fonduri prin acest program?

Programul SAPARD este un instrument financiar oferit de Uniunea Europeană pentru a ajuta statele candidate (ţările care şi-au depus cererea de aderare la Uniunea Europeană) în procesul de pre-aderare în domeniul agriculturii şi dezvoltării rurale. Agenţia SAPARD este autoritatea naţională responsabilă de implementarea financiară şi tehnică a Programului SAPARD. Înfiinţată prin Ordonanţa de Urgenţă nr.142 din septembrie 2000, aprobată prin Legea nr 309 /2001 cu completările OUG 140/2001. Scopul Agenţiei Sapard îl constituie implementarea tehnică şi financiară a Instrumentului Special de Preaderare pentru Agricultură şi Dezvoltare Rurală, Programul Sapard. Agenţia Sapard are în structură o unitate centrală şi opt birouri regionale de implementare a Programului Sapard (1 Nord-Est, 2 Sud-Est, 3 Sud-Muntenia, 4 Sud-Vest Oltenia, 5 Vest, 6 Nord-Vest, 7 Centru, 8 Bucureşti-Ilfov). Uniunea Europeană a propus o alocare orientativă a fondurilor pentru fiecare stat candidat având în vedere următoarele criterii: suprafaţa agricolă, populaţia ocupată în agricultură, produsul intern brut, situaţia teritorială specială – zone defavorizate. Astfel, aproximativ 153 milioane Euro vor fi alocate anual României de către Uniunea Europeană pe o perioadă de şapte ani (2000 – 2006), asistenţă financiară nerambursabilă, pentru a facilita adoptarea legislaţiei comunitare din domeniu şi pentru a îmbunătăţi competitivitatea sectorului agricol. Conform volumului acestei alocaţii din partea UE, România ocupă locul secund (după Polonia). Sumei alocate de UE i se va adăuga o cofinanţare naţională din bugetul de stat de 25% (circa 50 milioane Euro anual). Adăugând şi contribuţia privată, costul total al punerii în practică a programului românesc de dezvoltare rurală este aproximativ 300 milioane euro în fiecare an. Sprijinul financiar va fi utilizat pentru a se atinge standardele UE din domeniul politicii agricole, al siguranţei alimentare şi protecţiei mediului înconjurător. Va fi utilizat şi pentru a investi în infrastructură, dezvoltarea climatului de afaceri, diversificarea activităţilor economice şi dezvoltarea resurselor umane.

Programul SAPARD finanţează două categorii de proiecte:
- Private (generatoare de venit), cum sunt cele aferente măsurii de investiţii în prelucrarea produselor agricole;
- Publice (negeneratoare de venit), cum sunt cele aferente măsurii privind dezvoltarea şi îmbunătăţirea infrastructurii rurale.

Programul SAPARD are patru priorităţi de finanţare, detaliate în continuare.

Axa Prioritară 1*: Îmbunătăţirea accesului la pieţe şi a competitivităţii produselor agricole prelucrate***,** prin următoarele obiective:
- Orientarea producţiei în concordanţă cu tendinţele previzibile ale pieţei sau încurajarea dezvoltării de noi pieţe pentru produsele agricole, mai ales pentru prelucrarea şi marketingul produselor obţinute conform respectării standardelor de mediu în vigoare, iar în unele cazuri se pot utiliza produse biologice (în special pentru agricultura organică) ;
- Îmbunătăţirea calităţii produselor prelucrate şi controlul calităţii produselor alimentare prin respectarea cerinţelor minime de securitate alimentară în conformitate cu standardele UE;
- Îmbunătăţirea şi controlul condiţiilor sanitare ;
- Înfiinţarea şi întărirea procesatorilor privaţi de produse agro-alimentare şi piscicole.

Măsura1.1.Prelucrarea şi marketingul produselor agricole şi piscicole

Aplicând art. 2 din Reglementarea Consiliului (CE) nr. 1268/1999, art. 3 din Reglementarea Comisiei Europene nr.2759/1999 şi art. 25 si 26 din Reglementarea Consiliului (CE) nr.1257/1999, măsura are ca obiectiv general sprijinul pentru investiţii destinate îmbunătăţirii şi raţionalizării procesării şi comercializării produselor agricole şi piscicole, în conformitate cu *acquis-ul comunitar*, contribuind astfel la creşterea competitivităţii şi a valorii adăugate pentru aceste produse, fiind în acelaşi timp un sector cu un mare potenţial în crearea de noi locuri de muncă. Această măsură va fi însoţită cu privatizarea în curs a sectorului şi reducerea capacităţilor supradimensionale din proprietatea statului. Datorită faptului că sectorul procesării este situat în proporţie de 85% în zona urbană, investiţiile sprijinite prin această măsură ar trebui de asemenea să se adreseze acelor unităţi unde să se poată restructura şi moderniza capacităţile de producţie şi totodată, să se evite slaba utilizare a acestor capacităţi. Sprijinirea capacităţilor de procesare mici şi mjloci în spaţiul rural este justificabilă atâta timp cât există un surplus de materie primă

care poate fi absorbită de către unități din spațiul rural, fără diminiuarea cantității de materii prime destinate unităților procesatoare din spațiul urban. Acestă măsură va putea fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Sprijinul acordat investițiilor pentru îmbunătățirea procesării şi marketingului produselor agricole pe obiective şi pe sectoare;
- Sprijinul pentru investițiile pentru monitorizarea calității (controlul laboratoarelor uzinale);
- Stimularea investițiilor ce au ca scop protejarea şi îmbunătățirea mediului ca şi, pentru sănătatea şi bunăstarea animalelor (*investiții verzi*).

Acestă măsură acordă prioritate sectoarelor de producție pentru care sunt necesare investiții importante pentru implementarea *acquis-ului comunitar* (lapte, carne, fructe şi legume, vin, peşte); dar nu exclud şi celelalte sectoare care reprezintă potențial important de pus în valoare (cereale şi oleaginoase). În sectoarele mai sus amintite, vor fi sprijinite numai modernizările capacităților existente. Acestă măsură va acorda prioritate acelor proiecte mai mari de 100.000 Euro, dar nu exclude proiectele mai mici (între 30.000 şi 100.000 Euro pentru acele proiecte amplasate în mediul rural şi bazate pe piețe locale). Pregătirea profesională a acestui sector va fi susținută prin măsura "Asistența tehnică" a Programului SAPARD.

Măsura 1.2. Îmbunătățirea structurilor în vederea realizării controlului de calitate, veterinar şi fitosanitar, pentru calitatea produselor alimentare şi pentru protecția consumatorilor.

Măsura are ca obiectiv general implementarea *acquisului comunitar* în domeniul sanitar veterinar, sănătatea plantelor, controlul calității produselor alimentare pentru a contribui la îmbunătățirea calității materiilor prime şi a produselor finite agro-alimentare,precum şi la îmbunătățirea competitivității pieței interne şi a perspectivelor de export.

Pentru această măsură sprijinul este asigurat în deplină complementaritate, atât din fonduri PHARE, cât şi SAPARD. Ținând cont de faptul că scopul acestei măsuri este construcția instituțională, ar putea fi finanțat mai ales de programul PHARE. În cazul în care programul PHARE nu va putea finanța aceste proiecte, acestea vor fi finanțate de programul SAPARD.

***Axa prioritară 2**: Îmbunătățirea infrastructurii pentru dezvoltare rurală şi agricultură,* prin promovarea următoarelor obiective specifice:

- Îmbunătățirea accesului locuitorilor din spațiul rural la exploatații, îmbunătățirea comunicațiilor între zonele rurale şi accesului la rețeaua națională ;
- Îmbunătățirea condițiilor de igienă şi sanitare ale locuințelor şi ale activităților productive executate conform standardelor în vigoare;

- Asigurarea consumului necesar de apă pentru culturile agricole şi pentru animale în zonele cu deficit de umiditate, în termenii eficienței economice, prin creşterea capacității de folosire a sistemelor de irigații existente şi prin reducerea pierderilor de apă din rețeaua de irigații;

- Creşterea capacității de protecție a terenurilor agricole împotriva inundațiilor, prin dezvoltarea de noi canale şi alte sisteme specifice şi prin reabilitarea celor existente.

Măsura 2.1. Dezvoltarea şi îmbunătățirea infrastructurii rurale

Scopul acestei măsuri este să îmbunătățească accesul locuitorilor spațiului rural la serviciile publice, să creeze condițiile necesare pentru modernizarea gradului de confort din zonele rurale, să îmbunătățească calitatea mediului şi să diminueze sursele de poluare.

Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:

- Construirea şi modernizarea drumurilor locale comunale şi a podurilor;
- Construirea şi modernizarea sistemelor de alimentare cu apă potabilă;
- Îmbunătățirea managementului sistemelor de canalizare prin investiții la stațiile de tratare a apei.

Acestei măsuri i se va acorda o sumă mai mare în primii doi ani, ținându-se cont de nevoile acestui sector. Măsura se va implementa într-un mod integrat în scopul sprijinirii investițiilor corelate cu celelalte măsuri ale programului SAPARD. Investițiile finanțate în cadrul acestei măsuri sunt considerate ca fiind investiții în infrastructura care nu generează venit net semnificativ.

Măsura 2.2. Managementul resurselor de apă pentru agricultură

Obiectivele generale ale acestei măsuri sunt asigurarea unui management durabil al resurselor de apă din mediul rural, menținerea şi stabilizarea producției, conservarea şi protejarea mediului, şi contribuția la creşterea veniturilor şi sprijinirea angajaților din mediul rural.
Obiectivele operaționale din cadrul acestei măsuri îşi găsesc exprimarea în reabilitarea şi îmbunătățirea sistemului de irigații existent, ca şi în reabilitarea şi modernizarea sistemului de drenaj existent.
Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:
- Reabililitarea şi îmbunătățirea sistemului de irigații existent;
- Reabilitarea şi modernizarea sistemului de drenaj existent;
- Reducerea pierderilor de apă în rețeaua de irigații.

***Axa prioritară 3**. Dezvoltarea economiei rurale*, având ca obiective **:**
- Scăderea costurilor de producție;
- Ajustarea producției la nevoile pieții;
- Asigurarea folosirii optime a forței de muncă disponibile prin încurajarea creării de noi locuri de muncă;
- Îmbunătățirea şi diversificarea producției;
- Îmbunătățirea calității;
- Promovarea şi diversificarea activităților agricole;
- Stabilirea în comun a regulilor unitare referitoare la informații despre producție în special în recoltare şi distribuția pieței, recunoscute oficial în țările candidate;
- Conservarea mediului natural agricol care este potențial amenințat;
- Protecția şi îmbunătățirea resurselor forestiere printr-o mai bună valorificare a pădurii.

Măsura 3.1. Investiții în exploatațiile agricole
Măsura va fi implementată cu prioritate pentru activarea potențialului agricol, valorificarea resurselor locale în vederea eficientizării sistemului de exploatare practicat, pentru a se asigura venitul producătorilor agricoli. Trebuie acordat sprijin pentru înființarea sau modernizarea investițiilor în conformitate cu *acquis-ul comunitar*. Exploatațiile care vor primi sprijin din partea Programului SAPARD vor trebui să fie în acord cu legislația națională în vigoare şi dacă legislația este modificată pe perioada implementării proiectului vor trebui să fie în acord cu legislația în vigoare înainte de ultima plată. Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de obiectivele operaționale, de promovare a investițiilor în sectorul animalelor şi plantelor la nivelul fermei, pentru a îmbunătăți construcțiile din fermă şi pentru a le dota cu noi utilaje şi/sau animale de valoare genetică ridicată.

Măsura 3.2. Constituirea grupurilor de producători
Obiectivul general al acestei măsuri este de a creşte veniturile producătorilor care sunt membrii ai grupurilor de producători şi care mențin şi creează locuri de muncă în zonele rurale prin înființarea acestor grupuri. Scopul grupurilor de producători este de a-şi comercializa în comun produsele şi de a stabili reguli de producție comune. În consecință, trebuie îmbunătățite de asemenea calitatea şi condițiile de comercializare ale produselor obținute de grupurile de producători.

Obiective operaționale:
- Sprijin pentru încurajarea înființării şi facilitarea operațiilor administrative pentru grupurile de producători;
- Stimularea în special a tinerilor fermieri (sub 40 de ani) pentru a se implica în înființarea grupurilor de producători;
- Creşterea calității prin înființarea grupurilor de producători conduce la aplicarea tehnologiilor moderne şi implicit la creşterea calității produselor.

Măsura 3.3. Măsuri de agro-mediu
Dezvoltarea experienței practice a implementării măsurii de agro-mediu, atât la nivel administrativ cât şi la nivel local, respectiv la nivelul fermei, în concordanță cu principiile PAC va grăbi procesul de armonizare legislativă pe care România îl realizează ca şi preluarea experienței statelor membre UE. MAPPM a început deja pregătirea contextului legal pentru implementarea măsurilor de agro-mediu fiind

aprobate elementele majore ale legislației în acest domeniu, de exemplu Ordonanța Guvernului nr. 34/1999 cu privire la producția organică şi la certificarea acesteia.
În concordanță cu prevederile art. 22 al Reglementării Consiliului (CE) nr.1257/1999 sprijinul pentru măsurile de producție agricolă destinate protejării mediului şi menținerii specificului rural (agro-mediu) vor contribui la multiplicarea acțiunilor pentru îndeplinirea obiectivelor în concordanță cu politicile comunitare referitoare la agricultură şi mediu. În mod special, sprijinul oferit prin această măsură va promova ca obiectiv operațional punerea în practică a proiectelor pilot, vizând spre conversia la o agricultură organică, protecția zonelor cu biodiversitate specială / importanță naturală şi menținerea / îmbunătățirea peisajului rural sau a mediului natural.

Măsura 3.4. Dezvoltarea şi diversificarea activităților economice pentru generarea de activități multiple şi venituri alternative
Sprijinul va fi adresat pentru susținerea menținerii şi creşterii numărului locurilor de muncă şi generarea de venituri alternative prin diversificarea activităților rurale legate de agricultură.
Această măsură va fi pusă în practică ținând cont de următoarele obiective operaționale:
- Susținerea activităților agricole în mediul rural prin sprijinirea serviciilor specifice; în acest sens, să propune susținerea înființării cercului de maşini agricole şi servicii de reparații ale maşinilor agricole.
- Sprijinirea activității tinerilor şi femeilor;
- Susținerea activităților specifice turismului rural (agri and silvo-tourism);
- Menținerea şi dezvoltarea activităților meşteşugăreşti tradiționale şi artizanale;
- Dezvoltarea acvaculturii, apiculturii, sericiculturii şi cultivării ciupercilor.
Trebuie menționat că România are deja o experiență în turismul rural, prin existența rețelelor de comercializare şi clasificarea unităților agroturistice conform cu gradul lor de confort. Se propune acordarea unei priorități în ceea ce priveşte modernizarea unităților existente, dar şi crearea de noi unități dacă solicitantul îşi justifică investiția pe un studiu asupra unei piețe potențiale acolo unde va fi amplasat proiectul.

Măsura 3.5. Silvicultura
Obiective generale:
- menținerea şi dezvoltarea funcțiilor economice, ecologice şi sociale ale pădurilor în zonele rurale, concomitent cu extinderea zonelor împădurite, pentru a creşte valoarea adăugată a produselor forestiere, precum şi veniturile deținătorilor de păduri;
- îndeplinirea angajamentelor luate de România în cadrul Conferinței Pan-europene privind protecția pădurilor;

Sprijinul va promova unul sau mai multe din următoarele obiective operaționale:
- Sprijin financiar pentru comunitățile locale în ceea ce priveşte împădurirea terenurilor abandonate şi sistemului de drumuri forestiere;
- Sprijin financiar pentru deținătorii de păduri şi terenuri agricole degradate din sectorul privat (persoane fizice sau asociațiile lor, persoane juridice), precum şi pentru întreprinderile private de recoltare, transport şi procesarea primară a lemnului din pădurile aflate în spațiul rural, pentru: Crearea şi modernizarea pepinierelor, împădurirea, Recoltarea şi transportul produselor din lemn, Prelucrarea primară a lemnului.

Axa 4. *Dezvoltarea resurselor umane,* cu obiectivele specifice :
- Pregătirea fermierilor pentru reorientarea calitativă a producției, pentru diversificarea activităților economice, pentru aplicarea acestor metode de producție care sunt consecvente cu protejarea şi îmbunătățirea peisajului şi a protecției mediului, a normelor care sunt aplicate în domeniul creşterii şi sănătății animalelor, precum şi pentru atingerea unui nivel de pregătire profesională care este necesar pentru managementul unor exploatații viabile;
- Să asigure că programul va fi cunoscut atât de beneficiar cât şi de responsabilii cu implementarea lui (prin selecție, verificare şi monitorizare);
- Să se asigure promovarea programului;

- Să asigure pregătirea şi formarea diferitelor autorităţi şi organizaţii responsabile cu îndeplinirea programului;
- Să elaboreze studiile necesare implementării măsurilor.

Măsura 4.1. Îmbunătăţirea pregătirii profesionale

Printre obiectivele operaţionale ale acestei măsuri putem să menţionăm:

- Reorientarea calitativă a producţiei, inclusiv pentru înfiinţarea grupurilor de producători;
- Practici productive compatibile cu menţinerea peisajului rural, protecţia mediului, standardele de igienă, şi bunăstarea animalelor, incluzând instruirea fermierilor care vor aplica măsura de agro-mediu;
- Managementul fermelor viabile din punct de vedere economic şi al fermelor de acvacultură;
- Administrarea reţelelor de irigaţii de către membrii asociaţiilor utilizatorilor de apă;
- Alte pregătiri profesionale: silvicultura şi diversificarea activităţilor rurale în cazul producătorilor agricoli şi deţinătorilor de păduri.

Măsura se va concentra asupra instruirii pe termen scurt în sectoarele care se referă la *acquis-ul comunitar*: mediul înconjurător, igiena şi calitatea, bunăstarea animalelor şi pentru viabilitatea economică a exploataţilor agricole şi piscicole. Măsura de Asistenţă tehnică a programului SAPARD va finanţa pregătirea profesională pentru a măsura "Îmbunătăţirea prelucrării şi comercializării produselor agricole şi piscicole", iar programul PHARE şi programele naţionale pot eventual să susţină instruirea profesională pentru beneficiarii care nu sunt fermieri din cadrul măsurii "Diversificarea activităţilor economice".

Măsura 4.2. Asistenţa tehnică

- Asigurarea cunoaşterii programului, atât de către beneficiari, cât şi de către responsabilii cu implementarea sa (promovare, selecţie, verificare şi monitorizare);
- Asigurarea implementării programului în mod eficient, transparent şi riguros; incluzând achiziţionarea de echipament necesar monitorizării programului, echipamentul şi lucrările interne ale comitetului de monitorizare;
- Informarea beneficiarilor şi marelui public asupra programului;
- Asigurarea instruirii şi formării diferitelor autorităţi şi organisme responsabile cu realizarea programului;
- Efectuarea studiilor necesare implementării măsurilor şi programului;
- Asigurarea evaluării şi controlului implementării programului;
- Instruirea agenţilor care aparţin întreprinderilor de prelucrare şi marketing finanţate prin Programul SAPARD;
- Instruirea agenţilor responsabili cu implementarea programului.

În România sunt deocamdată operaţionale doar o parte din aceste măsuri, având drept beneficiari eligibili:

- pentru măsura 1.1 *Îmbunătăţirea prelucrării şi marketingului produselor agricole şi piscicole* beneficiarii sunt: Societăţile comerciale cu capital integral privat, cooperativele de consum;
- Pentru măsura 2.1 *Dezvoltarea şi îmbunătăţirea infrastructurii rurale* beneficiarii sunt: Consiliile Locale ale comunelor, asociaţii, cu statut juridic, între consilii locale de comune;
- Pentru măsura 3.1. *Investiţii în exploataţiile agricole* beneficiarii sunt: Producătorii agricoli individuali; Asociaţiile agricole familiale; Societăţile agricole private / asociaţiile agricole cu personalitate juridică, prevăzute de Legea nr. 36/1991 privind societăţile agricole şi alte forme de asociere în agricultură; Societăţile comerciale agricole cu capital integral privat constituite în baza Legii nr.31/1990 şi a Legii nr.15/1990;
- Pentru măsura 4.1. *Îmbunătăţirea pregătirii profesionale* beneficiarul este Ministerul Agriculturii, Pădurilor, Apelor şi Mediului. Regulile de co-finanţare sunt diferite pentru beneficiarii privaţi şi respectiv cei publici: Beneficiarii privaţi trebuie să finanţeze, cu fonduri proprii între 50% şi 70% din valoarea proiectului; Beneficiarii publici (de exemplu comunităţi locale) pot beneficia de o finanţare de 100% a proiectului lor, cu condiţia ca acesta să nu genereze venituri. Această finanţare se va

acorda doar pentru proiectele care vor fi declarate eligibile şi aprobate în vederea finanțării în urma licitațiilor analizate.

Fermierii pot primi finanțare, prin rambursarea cheltuielilor efectuate, pentru achiziții de animale, dotare cu tractoare, utilaje, maşini, instalații şi echipamante, modernizarea şi construirea fermelor, pentru refacerea plantațiilor pomicole şi viticole, precum şi pentru diversificarea activităților economice din mediul rural.

Pentru a avea acces la fonduri, ei trebuie să parcurgă următoarele etape:
- Identificarea nevoilor şi a soluțiilor potrivite, consultând Ghidul Solicitantului oferit de Agenția SAPARD;
- Transformarea ideilor într-un plan de afaceri;
- Completarea cererii de finanțare (poate fi procurată de la Direcțiile Agricole Județene, Birourile Regionale SAPARD şi Oficiile de Consultanță Agricolă);
- Obținerea autorizațiilor necesare;
- Depunerea dosarului la Biroul Regional SAPARD.

Dosarul include: cererea de finanțare, planul de afaceri, studiul de fezabilitate (după caz) şi toate anexele necesare. Personalul Biroului Regional verifică, în prezența aplicanților, dacă cererea de finanțare este completată corect, dacă sunt prezente toate anexele (plan de afaceri, studiu de fezabilitate, Hotărâri ale Consiliului Local, Declarații etc.).

După aceşti paşi, este verificată eligibilitatea proiectului şi are loc vizita în teren, iar în final, dacă proiectul este selectat spre finanțare, se semnează contractul.

5. Adoptarea reglementărilor europene pune în pericol existența micilor ferme/gospodării?

Nu este vorba despre aşa ceva, ci chiar dimpotrivă.

În primul rând, Politica Agricolă Comună se referă la fermele care produc pentru piață (ferme comerciale), nu şi la gospodăriile de subzistență (care produc exclusiv pentru consumul propriu).

În al doilea rând, în România există numeroase ferme de semi-subzistență, care produc pentru consumul propriu, dar şi comercializează o parte din producție. Această situație este de altfel comună multora dintre viitorii noi membrii ai UE. Pentru a sprijini transformarea acestor mici ferme de semi-subzistență în entități comerciale viabile şi pentru a contribui la sporirea venitului lor pe parcursul acestui proces de rentabilizare, fiecare fermă de semi-subzistență poate primi o sumă maximă de 1000 euro pe an.

În al treilea rând, noile reforme ale PAC pot determina creşterea concurenței pe piața agricolă comunitară, prin renunțarea parțială la relaționarea subvențiilor de nivelul producției şi prin plafonarea subvenției maxime care poate fi primită de fermele mari.

6. Ce se înțelege prin agricultură ecologică/organică şi cum este privit acest sector în Uniunea Europeană?

Reglementarea Consiliului European 2092/91, în varianta consolidată, echivalează termenul de agricultură organică folosit în limba engleză cu cel de agricultură ecologică (folosit de ex. în spaniolă sau suedeză) şi cu cel de agricultură biologică (folosit de ex. în franceză sau italiană).

Agricultura ecologică este un sistem de management al producției agricole care favorizează resursele reînnoibile şi reciclarea şi nu dăunează mediului înconjurător. Agricultura organică evită folosirea pesticidelor, ierbicidelor, fertilizatorilor sintetici şi a practicilor de manipulare genetică. În ceea ce priveşte creşterea animalelor, se evită folosirea profilactică a antibioticelor şi a hormonilor de creştere, şi se pune accentul pe bunăstarea animalelor şi pe asigurarea unei hrane cu produse naturale.

Agricultura ecologică a cunoscut o expansiune rapidă în UE în ultimul deceniu, dar rămâne deocamdată cu o pondere redusă în totalul suprafeţelor cultivate din UE: aproximativ 3%. Nivelul maxim este în Austria (10%), dar există state membre ale UE care şi-au fixat obiective îndrăzneţe până în 2010 (Germania – 20%). Polonia şi Ungaria acordă şi ele o atenţie doesebită agriculturii ecologice, majoritatea produselor lor fiind exportate. Prin comparaţie, în România, la nivelul anului 2002, doar 0,2% din suprafeţele agricole arau cultivate prin metode ale agriculturii organice (din 43.000 ha cultivate prin agricultură organică, 20.000 ha erau păşuni, 12.000 ha erau culturi de grâu, 10.000 ha culturi de oleaginoase, 800 ha legume, 200 ha fructe, şi 500 ha alte culturi).

Agricultura ecologică înseamnă o reîntoarcere la valorile agriculturii tradiţionale, dar nu şi la metodele acesteia. UE a stabilit standarde de producţie pentru agricultura organică; ţările care nu au inclus în legislaţia lor astfel de standarde compatibile cu cele din UE, nu pot exporta în UE produse ale agriculturii organice decât pe baza unor autorizaţii de import, care se acordă pe baza unei analize caz cu caz.

Produsele agriculturii ecologice sunt, în general, mai scumpe decât produsele convenţionale pentru că există o serie de costuri tehnologice şi de îndeplinire a standardelor care nu pot fi compensate prin aplicarea principiilor economiei de scală. De aceea, există o serie de mecanisme financiare prin care UE vine în sprijinul producătorilor agricoli care îndeplinesc standardele comunitare de agricultură ecologică. Aceste mecanisme financiare pot reprezenta atât plăţi directe, cât şi sprijinirea procesului investiţional, ajutoare de formare şi pregătire profesională, plăţi compensatorii. La reforma PAC s-a stabilit că se poate acorda un sprijin financiar pentru fermierii care timp de cel puţin 5 ani au practicat metode agro-ecologice, în limita a 600 Euro/ ha pentru recoltele anuale, 900 Euro/ ha pentru recolte perene, si 450 Euro/ ha pentru alte recolte.

7. Vor mai exista subvenţii pentru agricultură/dezvoltare rurală după aderarea la Uniunea Europeană?

Vor exista, şi chiar într-un volum mai substanţial, dar criteriile de acordare vor fi corelate cu prevederile noii PAC. După aderarea României la UE, produsele agricole româneşti vor beneficia de aceleaşi subvenţii ca şi cele din actualele state membre, cu excepţia cazurilor în care s-au negociat perioade de tranziţie.

În primul rând este vorba despre ajutorul financiar direct. O fermă mare dintr-un stat membru UE va putea accesa un plafon maxim de 300.000 Euro/subvenţie, iar o fermă mică, de semi-subzistenţă, un plafon anual maxim de 1.000 euro (vezi şi răspunsul la întrebarea 5). Pentru acest ajutor direct, ţările candidate la aderare (*inclusiv noii membrii din 2004*) vor avea acces eşalonat, cu un procent faţă de nivelul acordat fermierilor europeni din statele deja membre ale UE. Această eşalonare va dispărea în anul 2011, când politica agricolă comună nu va mai diferenţia între ţările membre în funcţie de momentul integrării acestora. Această formă de subvenţie se va acorda în funcţie de îndeplinirea unor standarde sanitare şi de mediu.

Alte ajutoare financiare pentru care fermierii români vor fi eligibili din momentul aderării se referă la:
- schemele de pensionare anticipată (UE plăteşte, în tranşe egale pe durata a 10 ani, până la 15.000 Euro/an pentru fermierii de peste 55 de ani, dar care nu au împlinit vârsta pensionării, care au lucrat în agricultură cel puţin 10 ani şi care abandonează activităţile comerciale);
- stimularea angajării fermierilor tineri (UE plăteşte o sumă de până la 25.000 euro pentru fiecare nou fermier sub 40 de ani, sau subvenţionează dobânda la împrumuturile pe care le face acesta);
- firmele viabile economic şi care corespund standardelor sanitare, de mediu şi de bunăstare a animalelor, pot primi subvenţii pentru creşterea capacităţii de procesare şi distribuţie;
- fermierii din zonele defavorizate agricol, considerate a fi zonele montane, cele afectate de anumite dezavantaje teritoriale şi alte zone asimilabile, pot primi plăţi compensatorii pentru a fi stimulaţi să continue cultivarea terenului, prezervarea stilului de viaţă rural şi respectarea standardelor de mediu. Valoarea plăţilor compensatorii variază între 25 şi 200 Euro pe hectar pe an;

- fermierii din zonele cu constrângeri de mediu pot primi, suplimentar, până la 200 Euro pe hectar, pentru compensarea costurilor determinate de adaptarea la standardele de mediu ale UE;
- fermierii care au folosit în ultimii cinci ani (față de data evaluării) metode de producție agricole care nu au dăunat mediului, pot primi subvenții pentru a nu se abate de la standardele de mediu ale UE. Valoarea acestor subvenții nu poate depăşi 600 Euro pe hectar pentru recoltele anuale şi 900 Euro pe hectar pentru recoltele periodice, şi 450 Euro pe hectar pentru toate celelalte întrebuințări ale terenului agricol.

În plus, fermierii din noile state membre vor avea acces direct şi nediscriminatoriu la măsurile de piață (subvenții indirecte) ale Politicii Agricole Comune, cum ar fi acoperirea diferențelor de preț dintre prețul de export în afara UE şi prețul de intervenție al UE, sau protecția asigurată pe piețe specifice reglementate de UE. Toate acestea vor contribui la stabilizarea veniturilor fermierilor din noile state membre ale UE.

8. De ce trebuie înlocuite culturile de viță de vie hibridă?

România este țara viticolă, membră din anul 1928, a Oficiului Internațional al Viei şi Vinului. România este exportator tradițional de vinuri, recunoscute şi apreciate pe pieţele externe. Prin mărimea suprafețelor viticole şi a producțiilor realizate, România se situeaza printre primele 10 țări viticole din lume. În ultimii douăzeci de ani patrimoniul viticol al României a scăzut de la 286,2 mii ha la 271,7 mii ha. În România, o mare parte din suprafața viticolă (circa 50% din cele 225.000 ha) este cultivată cu viță hibrid.

În Uniunea Europeană, producția de vin, plantările şi defrişările sunt strict controlate în toate statele cu patrimoniu viti-vinicol, iar piața vinului este reglementată unitar.

Studii realizate în Uniunea Europeană au arătat că vinul obținut din hibrizi este slab calitativ şi afectează sănătatea consumatorilor. Din această cauză şi pentru a realiza o piață comună a produselor viti-vinicole, în cadrul politicii referitoare la producția de vin, în UE s-a luat decizia clasificării soiurilor de viță de vie, clasificare ce a fost preluată şi în legislația românească.

Soiurile de viță de vie aflate în cultură se clasifică în următoarele grupe:
a) recomandate;
b) autorizate;
c) autorizate temporar;
d) interzise.

Soiurile recomandate sunt cele care valorifică cel mai bine condițiile de mediu şi îşi pun în valoare, în cel mai înalt grad, potențialul calitativ şi productiv în arealele în care sunt cultivate. Soiurile recomandate sunt avizate cu precădere la extinderea în plantații.

Soiurile autorizate sunt cele care, prin însuşirile lor biologice şi tehnologice, îşi pun în valoare potențialul calitativ şi cantitativ, sub potențialul soiurilor recomandate, în condițiile arealului lor de cultură. Soiurile autorizate pot fi extinse în mod complementar, alături de cele recomandate.

Soiurile autorizate temporar sunt cele aflate în cultură, dar care se comportă mai puțin satisfăcător sau nesatisfăcător în condițiile arealelor respective. Soiurile autorizate temporar nu pot fi promovate în noile plantații din podgoria sau centrul viticol în care au o comportare mediocră sau slabă. Din această categorie fac parte atât soiurile care aparțin speciei Vitis vinifera din sortimentul vechi local, cât şi hibrizii interspecifici.

Soiurile interzise sunt cele care, prin însuşirile lor biologice sau tehnologice, influențează în mod negativ calitatea produselor vitivinicole. Din această categorie fac parte hibrizii direct producători, denumiți HDP. Lista cuprinzând soiurile interzise se aprobă prin ordin al ministrului agriculturii, alimentației şi pădurilor.

Ministerul Agriculturii, Alimentației şi Pădurilor a elaborat lucrarea de zonare a soiurilor de viță de vie recomandate şi autorizate pentru cultura în cadrul fiecărui areal, adoptată prin Ordinul Ministrului agriculturii, alimentației şi pădurilor nr. 546/2002, urmând a fi actualizată ori de câte ori va fi necesar.

Suprafețele plantate cu soiuri interzise, respectiv cele cu hibrizi direct producători, situate în arealele viticole şi în extravilanul localităților din afara arealelor viticole, se supun defrişării într-un interval de 15 ani de la data publicării legii 244/2002 (legea vinului), pe baza unor programe de sprijin de reînfiinţare a plantațiilor, aprobate de Ministerul Agriculturii, Alimentației şi Pădurilor.

Pentru suprafețele plantate cu hibrizi producători direcți situate în arealele viticole delimitate, Ministerul Agriculturii, Alimentației şi Pădurilor a adoptat cadrul legal armonizat cu regulamentul european care prevede posibilitatea de a pune gratuit la dispoziția producătorilor viticoli, materialul săditor din soiuri recomandate şi autorizate pentru replantare.

Înfiinţarea plantațiilor de viță de vie în suprafața de peste 0,1 ha de agent economic sau de familie, precum şi extinderea celor existente peste această suprafață se fac numai cu *soiuri recomandate şi autorizate.* Modificarea sortimentului unor plantații existente, prin supra-altoiri, se poate face numai prin folosirea soiurilor din aceste categorii.

Sunt interzise plantarea de hibrizi direct producători în arealele viticole şi în extravilanul localităților situate în afara arealelor viticole, precum şi folosirea materialului săditor provenit din vițe de hibrizi direct producători, pentru plantare în golurile din viile cu soiuri nobile din amplasamentele menționate.

Plantarea hibrizilor interspecifici cu rezistența relativă la boli, care sunt obținuți prin încrucişări complexe între soiuri de Vitis vinifera şi soiuri aparținând altor specii ale genului Vitis, pe suprafața de cel mult 0,1 ha de familie, poate fi făcută numai în intravilanul localităților situate în afara arealelor viticole, în scop ornamental şi pentru asigurarea consumului familial. Lista cuprinzând aceşti hibrizi interspecifici este cuprinsă în catalogul Oficial al soiurilor de plante de cultură din România.

Încălcarea legii prin plantarea de hibrizi direct producători în arealele viticole sau în extravilanul localităților situate în afara arealelor viticole se sancționează cu amendă contravențională de la 30.000.000 lei la 50.000.000 lei.

Nerespectarea prevederilor legii 244/2002 are drept consecință, pe lângă sancționarea cu amenda contravențională, şi defrişarea plantației. În cazul în care cultivatorul nu aduce la îndeplinire măsura de defrişare în termen de cel mult 6 luni de la constatarea faptei, direcția pentru agricultură şi dezvoltare rurală județeană şi a municipiului Bucureşti procedează la defrişarea plantației şi îl obligă pe cel în cauză la plata tuturor cheltuielilor aferente.

Pentru abandonul definitiv al suprafețelor cu hibrizi direct producători interzişi la plantare, mai mari de 0,1 ha de agent economic sau de familie, a fost adoptat cadrul legal care permite acordarea de prime de abandon în condițiile prevăzute de normele metodologice de aplicare a legii vinului.

România a solicitat în negocierile de aderare pe Capitolul 7 – Agricultura, o perioadă de tranziție de 8 ani, până la data de 31 decembrie 2014, pentru eliminarea din cultură a viilor de hibrizi direct producători.(Reglementarea Comisiei EC 1493/1999). Perioada de tranziție de 8 ani este necesară pentru eliminarea din cultură a viilor de hibrizi direct producători impusă de R (EC) nr. 1493/1999, care prevede folosirea exclusivă a soiurilor nobile pentru vin, recomandate şi autorizate la plantare recunoscute şi admise în clasificarea varietăților de viță de vie, precum şi a hibrizilor interspecifici rezultați prin încrucişări între Vitis vinifera şi alte specii ale genului Vitis.

Eliminarea din cultură a viilor de hibrizi direct producători, se realizează după următorul grafic:
- 2002: identificarea şi delimitarea suprafețelor de vii de hibrizi direct producători situate în arealele viticole şi în afara arealelor viticole, în extravilanul şi intravilanul localităților, pe județe şi pe soiuri;
- 2003 – 2006: eliminarea suprafețelor de vii de hibrizi direct producători situate în extravilanul localităților din afara arealelor viticole şi din arealele viticole pe 35.000 ha, cu o rată anuală de defrişare de 8.750 ha;

- 2007 – 2010: eliminarea suprafeţelor de vii de hibrizi direct producători situate în extravilanul localităţilor din afara arealelor viticole şi din arealele viticole pe 35.000 ha, cu o rată anuală de defrişare de 8.750 ha;
- 2011 – 2014: înlocuirea opţională a viilor de hibrizi direct producători din intravilanul localităţilor situate în areale şi în afara arealelor viticole pe suprafaţa de circa 52.000 ha.

În perioada 2003 – 2014 prin programele de restructurare şi reconversiune se vor putea replanta anual circa 2.000 ha cu soiuri nobile recomandate şi autorizate prin înlocuirea viilor de hibrizi direct producători.

În stabilirea acestor etape, s-a avut în vedere:
- eşalonarea costurilor mari impuse de investiţiile semnificative reprezentând 190 milioane Euro pentru defrişare, replantare sau prime de abandon;
- opţiunea liber consimţită a producătorilor privaţi pentru renunţarea la cultura viilor de hibrizi direct producători.

Monitorizarea potenţialului de producţie viticolă se asigură prin Inspecţia de Stat pentru Controlul Tehnic Vitivinicol (ISCTV).

Potrivit prevederilor Legii viei şi vinului în sistemul organizării comune a pieţei vitivinicole, ISCTV acordă:
- drept de plantare nouă;
- drept de replantare;
- drept de plantare pe o rezervă de teren.

Folosirea dreptului de plantare se realizează prin eliberarea autorizaţiei de plantare de către direcţiile generale pentru agricultură şi industrie alimentară judeţene şi a municipiului Bucureşti.

La acordarea dreptului de plantare şi a fondurilor pentru programele de restructurare se are în vedere obligativitatea existenţei inventarieirii plantaţiilor viticole la beneficiarii care solicită aceste drepturi şi fonduri.

Adoptarea şi implementarea acquis-ului
Până în prezent au fost transpuse în legislaţia românească majoritatea reglementărilor de ordin tehnic ale Uniunii Europene, dintre care cea mai importantă este LEGEA nr. 244 din 29 aprilie 2002 a viei şi vinului în sistemul organizării comune a pieţei vitivinicole publicat în Monitorul Oficial cu numărul 333 din data de 20 mai 2002. Normele metodologice de aplicare a legii 244/2002 au fost aprobate prin HG 1134/2002 (M. Of 798/04.11.2002).

9.Oamenii nu vor mai putea face ţuică acasă?

La nivelul anului 2003, în România erau 147 de distilerii şi 1.500 de îmbuteliatori de băuturi alcoolice, din care autorizaţi de Ministerul Agriculturii sunt doar 90 de distilerii şi 150 de îmbuteliatori. Cea mai mare parte de îmbuteliatori neautorizaţi se ocupă cu distilarea alcoolului din fructe (prune, mere etc.), obţinând o gamă extrem de variată şi de neomogenă calitativ de băuturi alcoolice, care sunt denumite în multe cazuri generic ţuică. Dat fiind faptul că procesul de producţie nu este autorizat, nici taxele aferente producţiei nu sunt plătite, ceea ce permite desfacerea produselor la preţuri foarte mici.

Ţinând cont de nivelul de sărăcie din România, alcoolul ieftin este primul vizat de o largă pătură de consumatori (în condiţiile în care România este pe locul 11 la consumul de alcool din Europa cu excepţia Rusiei). Ori sursa principală de alcool ieftin este exact piaţa neagră, aşa cum am arătat mai sus.

Pe lângă aspectul ilegalităţii fiscale, la care o să revenim imediat, lipsa unui proces de autorizare al producerii de băuturi alcoolice poate duce la afectarea directă a sănătaţii consumatorilor. Cel mai grav aspect în acest sens, reliefat într-o analiză a asociaţiei patronale a producătorilor de alcool - GARANT, este folosirea de către producătorii neautorizaţi a unor instalaţii de distilare a alcoolului artizanale, cum ar fi cazane de aramă sau chiar de plumb, ceea ce poate duce la intoxicarea cu metale grele, cu nenumărate

consecințe dramatice asupra sănătații consumatorilor. În plus, procesul de distilare în sine este total neigienic, riscurile de îmbolnăvire fiind extrem de ridicate.

Pentru a elimina riscurile de toxicitate şi lipsa de igienă, în Uniunea Europeană autorizarea producerii de alcool destinat comerțului este o condiție obligatorie, implementată cu rigurozitate.

România deja a transpus prevederile legale ale legislației europene în legislația autohtonă. Pe măsură ce momentul aderării se apropie, implementarea acestor prevederi va trebui să se facă cu tot mai multă strictețe, astfel încât producătorii ilegali de băuturi alcoolice fie să îşi înceteze activitatea, fie să intre în legalitate prin conformarea la normele legale de igiena şi securitate a sănătății.

Pentru produsele alcoolice destinate vânzării, aceste norme de igienă şi protecție a sănătății consumatorilor sunt verifcate de o autoritate competentă, care eliberează şi autorizația de producție.

În consecință, țuica ce va fi comercializată nu va putea fi produsă oriunde, în orice fel de condiții sau din orice materie primă. În cazul în care un mic producător va dori să continue producerea şi comercializarea acestui tip de băutură, el va trebui să se înregistreze ca atare, fie obținând statutul de persoană fizică autorizată, fie de asociație familială, fie înregistrându-se sub forma unei societăți comerciale (de ex. SRL). În cadrul procedurii de înregistrare, după ce va dovedi îndeplinirea normelor sanitare, producătorul va trebui să aleagă clasa de bauturi alcoolice pe care doreşte să le producă, având obligația de a păstra standardele de producție constante.

De asemenea, producerea băuturilor alcoolice pentru comerț este, în fiecare stat membru al UE, supusă unui regim fiscal. România a preluat prevederile comunitare, fiind în plin proces de armonizare în acest domeniu. Principalele taxe asupra producerii de alcool şi băuturi alcoolice sunt accizele. Accizele sunt taxe indirecte, percepute într-o singură fază a ciclului economic, şi care se regăsesc în prețul de vânzare al bunurilor asupra cărora se aplică. Pentru băuturile alcoolice, accizele sunt în prezent 150 Euro pe hectolitru alcool pur. Asta înseamnă că pentru 1 litru de țuică la 40 grade, accizele sunt 24.000 lei.(150 Euro / 100 litri x 40% x 40.000lei). Se observă că impactul asupra prețului final este considerabil. Mai mult, preluarea integrală a *acquis-ului comunitar*, presupune atingerea unui nivel minim de accize pentru băuturile alcoolice de 550 Euro pe hectolitru alcool pur. Ceea ce pentru 1 litru de țuică la 40 grade ar însemna un plus de 88.000 lei în prețul final.

Din cele de mai sus se poate deduce de altfel că rațiunea principală de operare în piața neagră a micilor producători de alcool nu este teama de autorizarea sanitară, ci mai degrabă dorința de a se sustrage regimului fiscal destul de apăsător.

Autoritățile române, conştiente fiind de aceste considerente, au prezentat situația existentă în cadrul negocierilor de aderare pe capitolul 10 – Impozitarea. Dată fiind puterea de cumpărare scăzută a românilor, şi tentația de a achiziționa pe piața neagră atunci când prețurile ar deveni prohibitive, România a negociat şi obținut o aşa numită perioadă de tranziție (de cinci ani) în ceea ce priveşte armonizarea cu nivelul minim de accizare existent în UE. Ca urmare, România nu va trebui înainte de 31 decembrie 2011 să ajungă la nivelul de 550 Euro pe hectolitru alcool pur. Între timp însă, nivelul minim al accizelor va creşte gradual, după un calendar stabilit de comun acord cu UE.

Mai mult, dată fiind tradiția de consum a românilor, şi specificul național al producerii de distilate de fructe, numite generic țuică, destinat autoconsumului, România a obținut o derogare de la prevederile europene, prin care micii fermieri pot produce o cantitate de țuică de 50 litri pe gospodărie în decursul unui an, la o concentarție de 40% alcool, într-un regim fiscal special, care nu se supune accizelor menționate mai sus.

Trebuie însă menționat faptul că micii producători sunt obligați chiar şi în aceste condiții să se înregistreze legal, şi să îndeplinească normele sanitare cerute de lege.

Pentru a concluziona, românii vor putea produce ţuica acasă şi după aderarea la UE. Dacă se decid să producă numai pentru consumul lor propriu, până la 50 de litri pe an, nu vor plăti taxe suplimentare la stat. Dacă vor produce însă peste 50 de litri pe an, sau vor dori să comercializeze ţuica pe piaţă, ei vor trebui să plătească şi accizele aferente. În plus, în toate cazurile, micii producători vor trebui să se înregistreze legal, şi să îndeplinească standardele minimale de igienă şi de protecţie a consumatorului prevăzute de lege.

10. De ce nu se mai pot sacrifica animalele ca până acum? Vor trebui ţăranii români să renunţe la obiceiuri precum tăierea porcului de Crăciun sau a mielului de Paşte?

Există două aspecte importante în ceea ce priveşte sacrificarea animalelor.

În primul rând, sacrificarea animalelor pentru consumul uman trebuie să respecte normele de igienă şi protecţie a consumatorilor. Animalele pot fi sacrificate numai în locuri special amenajate, prevăzute cu anumite condiţii de colectare a materialelor ce pot duce la contaminarea cărnii, cu utilităţi ce respectă normele de protecţie a mediului şi unde procesul de producţie permite evitarea riscurilor de contaminare şi îmbolnăvire.

În al doilea rând, în procesul de sacrificare a animalelor trebuie să se ia în considerare protecţia acestora, pentru a nu le supune la suferinţe inutile şi la stres. Prevederi legate de sacrificarea animalelor au existat în UE încă din 1974 (Directiva Consiliului 74/577/CE), însă ele au fost în timp extinse, mai intâi prin adoptarea Convenţiei Europene privind protecţia animalelor la sacrificare – 1988, iar apoi prin adoptarea în 1993 a Directivei Consiliului 93/119/EEC. Mai mult, pentru a marca importanţa acestui subiect în cadrul UE, în textul Tratatului de la Amsterdam al Uniunii Europene, intrat în vigoare la 1 mai 1999, a fost adoptat un protocol special privind *protecţia şi bunăstarea animalelor* prin care se recunoaşte faptul că animalele au simţuri şi se prevede protejarea lor în cadrul politicilor europene.

Sacrificarea animalelor domestice presupune un anumit grad de brutalitate, care poate implica durere şi suferinţă din partea animalelor sacrificate. Există persoane care consideră că sacrificarea animalelor nu este un lucru etic. Legislaţia comunitară referitoare la practicile de sacrificare urmăreşte exact reducerea suferinţelor animalelor prin folosirea unor metode autorizate de a anestezia şi a ucide animalele, bazate pe cunoaşterea stiinţifică şi pe o bogată experienţă practică adunată în timp.

Ca atare, Directiva Consiliului 93/119/EEC precizează în detaliu procedura care trebuie respectată pentru sacrificarea animalelor. Astfel, inaintea sacrificării animalele trebuie transportate şi întreţinute în condiţii cât mai bune, imobilizate, asomate sau ucise instantaneu, sângerate, după caz.

Spre exemplu, pentru asomare sunt permise următoarele metode – folosirea unui pistol de asomare, lovitura precisă cu instrument mecanic, electronarcoza, folosirea dioxidului de carbon. Pentru ucidere se pot folosi următoarele metode – împuşcare cu pistol/puşcă, electrocutare, asfixiere cu dioxid de carbon. Alte tipuri de asomare/ucidere sunt permise ca derogare, în condiţiile în care se respectă principiul general de protecţie şi bunăstare a animalelor.

Directiva Consiliului 93/119/EEC face distincţia între sacrificarea animalelor pentru larg consum şi pentru consum propriu. În ceea ce priveşte sacrificarea pentru larg consum, aceasta poate fi făcută doar în abatoare special amenajate, respectând cu strictete atât condiţiile legate de bunăstarea animalelor descrise mai sus cât şi cele referitoare la normele sanitare şi de igienă pentru protecţia consumatorilor.

Pentru consum propriu, legislaţia naţională prevede o derogare de la obligativitatea asomării animalelor înainte de tăiere, *până la data aderării României în UE.*

În România, legislaţia privind sacrificarea animalelor a fost reglementată mai întâi prin Ordinul MAA nr. 172/2000 privind Norma sanitară veterinară pentru protecţia animalelor în timpul tăierii sau uciderii. Mai apoi, pentru transpunerea completă a Directivei Consiliului 93/119/EEC în legislaţia românească, a fost

adoptat Ordinul MAAP nr. 425/ 19.09.2002 (M.Of. nr.887/9.12.2002) privind Norma sanitară veterinară pentru protecția animalelor în timpul tăierii sau uciderii.

Prevederile Normei sanitare veterinare mai sus menționate sunt implementate cu derogarea prevăzută în ordinul MAPAM 924/2003 referitor la animalele sacrificate pentru consum propriu.

Conform prevederilor legale, în cadrul Institutului de Diagnostic şi Sănătate Animală cât şi în structura celor 42 direcții sanitare veterinare județene sunt organizate de compartimente de protecție a animalelor.

Revenind la întrebarea inițială, raspunsul este *că începând cu 2007, sacrificarea animalelor nu se va mai face cu brutalitate, ci respectând bunăstarea animalelor şi urmărind procedurile specifice care minimizează suferința acestora.* Normele pentru abatoare vor fi mult mai severe, asigurând atât bunăstarea animalelor, cât şi normele sanitare şi sanitar-veterinare importante pentru protecția consumatorilor. Pentru consumul propriu al gospodariilor, normele sunt mai puțin explicite, însă suficient de clare pentru a determina modificări substanțiale ale procedurii actuale de sacrificare. În mod evident vor apărea costuri suplimentare, însă aceste inconveniente sunt minore în comparație cu beneficiile aduse în materie de securitate medicală.

În ceea ce priveşte tradițiile româneşti de tăiere a porcului/a mielului, schimbările nu vor fi chiar dramatice. Însăşi costrucția europeană presupune păstrarea diversităților naționale şi regionale, de aceea integrarea europeană urmăreşte păstrarea tradițiilor şi a obiceiurilor noilor state membre, nu schimbarea lor.

Este adevarat însă că normele privind sacrificarea animalelor vor trebui respectate şi în aceste situații speciale. Prin urmare, dacă până acum sacrificarea în gospodării a porcilor de Craciun/mieilor de Paste permitea, pe lângă consum propriu şi comercializarea unei anumite cantități de carne rămasă ca surplus, mai mult sau mai putin legal, *după aderarea la Uniunea Europeană acest lucru este strict interzis*. Singurele locuri din care se poate obține carne pentru comercializare vor fi abatoarele autorizate. Dacă există mici gospodării, care cred că se pot extinde pentru a comercializa carne de porc/miel, ele trebuie să-şi construiască şi autorizeze un abator, respectând prevederile legale. În acest mod, spre exemplu, situația de astăzi din România, în care numai 49% din totalul cărnii de porc trece prin lanțul comercial oficial, restul fiind consum propriu şi comerț neautorizat, va trebui să se schimbe. Toate acestea în condițiile în care în România carnea de porc este cel mai important tip de carne, deținând circa jumătate din producția de carne în perioada 1996 - 2000.

Ce este important de precizat este faptul că cele zece țări candidate care vor intra anul viitor în UE au obținut în cadrul politicii de sprijin pentru agricultură un program de susținere a gospodăriilor de semi-subzistență, adică acelea care produc pentru consum propriu, dar şi comercializează pe piață surplusul de produse. Aceste gospodării vor putea beneficia de până la 1000 euro pe an pentru a putea deveni entități comerciale autorizate în conformitate cu normele comunitare.

Obiceiul tăierii porcului de Crăciun sau a mielului de Paşte cu siguranță nu va dispărea. Va fi nevoie doar de unele schimbări în modul în care sunt făcute aceste sacrificări, astfel încât animalele să nu fie brutalizate, să nu fie sacrificate de persoane neautorizate, iar normele de igienă să fie respectate.

11. În ce condiții vor putea oamenii să-şi taie copacii din curte?

În Uniunea Europeană prevederile legislative nu se adoptă doar de dragul de a complica viețile oamenilor. În plus, întreaga legislație europeană se bazează pe drepturile de proprietate şi de libertate ale cetățenilor Uniunii. Prin urmare, dacă în cadrul unei gospodării se decide că un anumit copac trebuie tăiat, decizia rămâne la latitudinea gospodăriei, acolo unde se poate calcula cel mai bine oportunitatea unei astfel de decizii. Este de altfel o extrapolare a principiului subsidiarității, care prevede că deciziile şi autoritatea trebuie lăsate la nivelul la care acestea sunt cel mai eficiente.

Există poate şi cazuri excepționale – dacă copacul cu pricina este monument al naturii, sau dacă are o

importanță în patrimoniul cultural al țării. Spre exemplu, presupunând că teiul lui Eminescu ar fi fost într-o gospodărie privată, decizia de a-l tăia ar fi fost poate constestată de autoritățile publice.

Altfel însă, copacii din curte se pot tăia de către proprietari după voia lor, presupunându-se că aceştia vor şti cel mai bine să-şi maximizeze bunăstarea lor şi a gospodăriilor pe care le dețin.

În concluzie, nu există o reglementare la nivelul Uniunii Europene referitoare la tăierea copacilor din curțile gospodăriilor. Pentru tăierea arborilor în zonele urbane sau rurale, în afara gospodăriilor private, reglementările sunt date de autoritățile locale sau centrale.

12. Ce modificări aduce aderarea la Uniunea Europeană în ceea ce priveşte identificarea şi înregistrarea animalelor? Este adevărat că toate animalele trebuie să aibă implantate microcipuri? Animalele vor avea nevoie de paşaport când vor fi scoase din țară?

Identificarea animalelor a devenit o prioritate în Uniunea Europeană, mai ales după ce bovinele au fost afectate de criza de encefalopatie spongiformă, cunoscută în limbaj neştiintific ca maladia vacii nebune. Deşi existau şi mai înainte prevederi legislative privind identificarea şi înregistrarea animalelor, în ultimii ani gradul de detaliere al acestora a fost mult sporit.

Cea mai comprehensivă procedură de identificare şi înregistrare se adresează bovinelor. Implementarea procedurii se realizează cu ajutorul a patru instrumente:

- marca (crotalia) pe urechea animalului;
- bază de date computerizată la nivel național cu evidența animalelor;
- paşaportul animalului;
- registrul de exploatație întocmit de fiecare deținător de animale.

Crotalierea este şi ea reglementată în detaliu. Fiecare crotalie (marcă) trebuie să conțină cel puțin numele, codul sau sigla autorității competente de înregistrare a statului care a emis crotalia, precum şi o serie de caractere după cum urmează:

- primele două caractere, alfanumerice, care să identifice statul unde animalul a fost înregistrat pentru prima oară (ex. pentru România – RO);
- următoarele caractere, numerice, maxim 12, care să conțină numărul de identificare al animalului.

Baza de date computerizată la nivel național cade în sarcina autorităților naționale competente, care trebuie să înregistreze la nivel local, iar mai apoi să valideze rezultatele la nivel central, astfel încât să fie evidențiate toate mişcările animalelor (schimbare de proprietate, natalități, mortalități, exporturi, importuri).

Paşaportul animalului trebuie să conțină înregistrările privind numărul unic de identificare a animalului, naşterea acestuia (locație, dată), transferurile de proprietate, semnătura deținătorului, numele autorității emitente, data emiterii documentului etc. Atât paşaportul cât şi crotalia însoțesc animalul pe toată durata vieții sale.

Registrul de exploatație trebuie să conțină înregistrările privind numărul unic de identificare a animalului, naşterea, transferul, moartea animalului, adresa proprieterului şi/sau deținătorului după caz, numele şi semnătura reprezentantului autorității competente care a făcut verificarea datelor înregistrate etc.

În cadrul Uniunii Europene se cercetează posibilitatea înlocuirii crotaliei cu mărci de identificare electronică (crotalii auriculare sau bolusuri ruminale) în stomacul animalului. Comisia Europeană investighează posibilitatea folosirii la scală largă a acestei modalități de identificare, în cadrul Centrelor sale de cercetare (Joint Research Centers).

Dacă pentru bovine cadrul de reglementare este extrem de complex, pentru celelalte animale el este mai puțin sever, însă tendința Uniunii Europene este să extindă reglementările pentru bovine şi pentru celelalte categorii de animale.

România a definitivat transpunerea legislației comunitare specifice (Reglementarea CE1760/2000), până la data de 30 iunie 2002.

Responsabilitatea privind identificarea şi înregistrarea animalelor în România revin Agenției Naționale Sanitare Veterinare care coordonează întreaga activitate în acest domeniu precum şi Agenției Naționale pentru Ameliorare şi Reproducție în Zootehnie, care deține în prezent o bază de date computerizată în care sunt înregistrate bovinele aflate sub incidența unor programe de selecție pentru controlul producției şi reproducției.

În România, toate animalele pentru producție aflate în proprietatea deținătorilor particulari sunt înregistrate în evidențele Consiliilor Locale din cadrul primăriilor, fiind înscrise în Registrul Agricol (Ordonanța de Guvern nr. 1/13.03.1992, privind Registrul Agricol). Înregistrările sunt obligatorii pentru deținatorii şi proprietarii de animale, fiind realizate pe suport de hârtie şi referindu-se la toate modificările de proprietar, mişcările animalelor, natalități şi mortalități.

Bovinele (femelele) aflate în controlul oficial al producției şi taurii de reproducție, reprezentând aproximativ 20 % din numărul total al acestora sunt înregistrate într-o bază de date computerizată aflată în gestiunea Agenției Naționale pentru Ameliorare şi Reproducție în Zootehnie.

Bovinele şi ovinele destinate exportului sunt identificate obligatoriu de către serviciile veterinare, prin crotaliere auriculară, iar ecvideele(cabalinele) pentru export destinate abatorizării sunt identificate prin marcare pe laturile gâtului şi/sau pe copită. Ecvideele înregistrate, destinate exportului permanent sau temporar (pentru participare la competiții hipice) sunt însoțite de paşaport individual, similar cu cel utilizat de Statele Membre, în care sunt înscrise şi detaliile de identificare ale fiecărui animal. De asemenea, legislația națională în vigoare prevede identificarea prin crotaliere a bovinelor, ovinelor, şi porcinelor destinate abatorizării.

Anual, sunt înregistrate prin listare de către medicii veterinari, toate animalele care sunt supuse acțiunilor sanitare veterinare obligatorii (vaccinări, tuberculinări şi alte teste de diagnostic), cuprinse în „Programul de supraveghere, profilaxie şi combatere a bolilor la animale, de prevenire a transmiterii de boli de la animale la om şi de protecție a mediului", precum şi alte animale înscrise în registrul agricol.

Pentru animalele existente în gospodăriile populației responsabilitatea declarării acestora revine deținătorilor sau proprietarilor de animale, prin înscriere oficială în registrul agricol ce se ține de către primării, iar pentru colectivitățile de animale (exploatații, ferme, ferme anexe) responsabilitatea privind modificările apărute în efectiv, revine conducerii executive a acestora.

Deținătorii şi proprietarii de animale au responsabilitatea prevăzută prin lege de a anunța orice modificare apărută în efectiv, atât la primăriile locale cât şi la serviciile veterinare locale în a căror rază se află.

România va implementa un sistem național de identificare şi înregistrare a animalelor în conformitate cu *acquis-ul comunitar* în domeniu, până la data de 31 decembrie 2005. În conformitate cu prevederile legislației comunitare în domeniu, responsabilitatea pentru identificarea şi înregistrarea animalelor va reveni în totalitate Administrației veterinare centrale din România.

Identificarea şi înregistrarea tuturor bovinelor din România va fi finalizată până la data de 30 iunie 2004. Până la data de 31 decembrie 2004, va fi emisă fişa computerizată (paşaportul) pentru bovine.

Identificarea şi înregistrarea porcinelor şi ovinelor va fi finalizată până la data de 31 decembrie 2005, în conformitate cu calendarul de implementare a Sistemului Național de Identificare şi Înregistrare a Animalelor, adoptat de Administrația veterinară centrală a României.

România va consolida capacitatea instituțională privind Sistemul Național de Identificare şi Înregistrare a Animalelor, prin organizarea în cadrul administrației veterinare centrale a unui compartiment specializat care va avea responsabilitatea gestionării şi monitorizării întregii activități desfăşurate în vederea identificării şi înregistrării animalelor, precum şi atribuții de coordonare a structurilor din teritoriu implicate în această activitate.

În România, sistemul de identificare şi înregistrare a animalelor are ca bază legislativă următoarele acte normative :
- Ordinul ministrului agriculturii şi alimentației nr. 110/2000, pentru constituirea Comitetului de Pilotaj pentru declararea, înscrierea, identificarea, înregistrarea şi adeverirea proprietății animalelor;
- Legea nr. 25/2003 care aprobă OUG nr. 113/2002 privind identificarea şi înregistrarea bovinelor din România;
- OUG nr. 113/2002 privind identificarea şi înregistrarea bovinelor din România;
- Ordinul MAAP nr. 320/2002 pentru aprobarea normei sanitare-veterinare de implementare a sistemului de identificare şi înregistrare a bovinelor referitoare la înregistrarea exploatațiilor, crotalii auriculare, registre de exploatație şi paşapoartele bovinelor;
- Ordinul MAAP nr. 345/2002 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind sistemul de identificare şi înregistrare a bovinelor, corelat cu etichetarea cărnii de bovine şi a produselor din carne de bovine;
- Ordinul MAAP nr. 166/2003 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind identificarea şi înregistrarea suinelor, ovinelor şi caprinelor;
- Ordinul MAAP nr. 167/2003 pentru aprobarea normei sanitare veterinare privind identificarea ecvinelor.

În concluzie, pentru a răspunde direct la întrebările inițiale, se poate afirma că nu este încă nevoie de identificare electronică a animalelor, cu excepția cailor, însă este posibil ca într-un viitor nu foarte îndepărtat să se ajungă la folosirea mărcilor de identificare electronică pe scară largă pentru a se ține evidența animalelor, mai ales ținând cont de formarea bazelor de date computerizate la nivel național. România este încă în plin proces de armonizare în ceea ce priveşte identificarea şi înregistarea animalelor, fiind necesari încă câțiva ani pentru a se reuşi implementarea totală a prevederilor comunitare. În ceea ce priveşte necesitatea emiterii de paşapoarte pentru exportul de animale, se poate afirma că într-adevăr paşapoartele sunt necesare deja pentru cabaline (ecvidee) înregistrate şi probabil vor fi necesare şi pentru export. Cu cât România va adopta mai repede aceste prevederi, cu atât mai mari vor putea fi exporturile țării noastre către Uniunea Europeană în aceste domenii (animale şi carnea acestora).